

Tarkastuslautakunnan

ARVIOINTIKERTOMUS

2017

Kuntayhtymä Kaksineuvoisen jäsenkunnille

1. Tarkastuslautakunta

Kuntayhtymä Kaksineuvoisen perussopimuksen mukaan tarkastuslautakunnan muodostaa jäsenkuntien valitsemat kahdeksan jäsentä. Perussopimuksen mukaan lautakunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, jotka eivät voi olla samasta jäsenkunnasta.

Jäsenkuntien valtuustot ovat valinneet toimikaudeksi 2017 - 2020 tarkastuslautakunnan, joka on tilivuoden 2017 arvioinnin merkeissä toiminut seuraavassa kokoonpanossa:

- Aulikki Salo, puheenjohtaja, Kauhava (varajäsen Anna-Leena Ritala)
- Lauri Koivukangas, varapuheenjohtaja, Evijärvi (Ulla Lassila)
- Vesa Autio, Kauhava (Kari-Veli Mäkelä)
- Seija Autio, Lappajärvi (Ville Väkeväinen)
- Jari Hernesniemi, Lappajärvi (Maarit Ahola)
- Taina Huhtala, Kauhava (Sirpa Kyyriäinen)
- Heli Saari, Evijärvi (Aapo Kirsilä)
- Jan-Erik Sandvik, Kauhava (Arto Rinne)

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut JHT, HT Ilari Karhu KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:stä.

Vuoden 2017 arviointityö sisälsi kaksi kokousta vuonna 2017 ja 5 kokousta tilikauden päättymisen jälkeen.

Tarkastuslautakunta on kokouksissaan kuullut kuntayhtymän johtajaa Antti Perkkalaista, talousjohtajaa Ilpo Koivistoa, johtavaa ylläkäriä Heidi Ojalaa, johtavaa sosiaalityöntekijää Elisa Roimaata, hoidon ja hoivan palvelujohtajaa Terhi Haapalaa ja työhyvinvointisuunnittelija Anne Annalaa.

Lautakunta on tutustunut kuntayhtymän eri toimintayksiköihin ja tiloihin. Tilivuoden 2017 arvioinnin yhteydessä lautakunta on vierailut Lappajärven Lintukodin palveluyksikössä. Lautakunta on kuullut selvityksiä ikäihmisten palvelujen, sosiaalipalvelujen sekä terveyspalvelujen tulosalueilta.

2. Edellisen arviointikertomuksen huomioiden seuraaminen

Edellisessä arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota näkemuseroon henkilöstön hyvinvoinnista, virkalääkäreiden vähyyteen ja siitä oletusti osittain johtuvaan erikoissairaanhoidon kustannusten nousuun, sosiaalipalvelujen alibudjetointiin, keskeneräisiin tilaratkaisuihin sekä jäsenkuntien maksuosuuksien nousuun.

Yhtymähallitus on vastineessaan arviointikertomukseen 2016 todennut mm. seuraavat toimenpiteet:

Yhtymähallitus on hyväksynyt kokouksessaan 12.9.2017 työkyvyn tuen ja varhaisen tuen mallin. Myös korvaavan työn mallia on kehitetty.

Kuntayhtymässä on laadittu ohje vammaispalvelulain mukaisista kuljetuspalveluista.

Johtoryhmä on laatinut palvelumuotoilun keskitetystä lääkäreiden kiire- ja ajanvarausvastaanotosta. Tämän uskotaan auttavan virkalääkäreiden rekrytoinneissa.

Sosiaalipalvelujen osalta vuoden 2018 talousarviosuunnittelussa on yhtymähallituksen mukaan kiinnitetty erityistä huomiota budjetoinnin realistisuuteen.

3. Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kansanterveystyön toimeenpanoa, sosiaalihuoltoa sekä muita perussopimuksen mukaisia tehtäviä varten kuntayhtymässä on neljä tulosaluetta: hallinto- ja tukipalvelut, sosiaalipalvelut, ikäihmisten palvelut ja terveystalvet.

Tarkastuslautakunta toteaa tilivuoden 2017 arviointityön perusteella seuraavaa:

Hallinto ja talous

Hallinto- ja henkilöstöpalveluiden strategisena tavoitteena oli taata hallinto-organisaatioille oikea ja oikea-aikainen tieto päätöksenteon tueksi sekä nopeat hallinto-, logistiikka- ja muut tukipalvelut. Strategisena tavoitteena oli myös atk:n täysimääräinen hyödyntäminen hallinto- ja talousprosesseissa.

Yhtymähallitus on seurannut toiminnan ja talouden kehitystä talousarviovuoden aikana kokousaikataulun mukaisesti annetuilla talouskatsauksilla. Talouden kehityksestä on raportoitu jäsenkunnille hallintosäännön aikataulun mukaisesti osavuosisikatsauksissa sekä lisäksi kuukausiraportoinnilla.

Henkilöstölle pidettiin kolme tiedotustilaisuutta keväällä ja kolme syksyllä. Yhtymähallitus teki myös päätöksen siirtymisestä ePassi – henkilöstöetujärjestelmään liikunta- ja kulttuuri-seteleiden sijasta. Samalla edun määrä per henkilö nostettiin 150 euroon.

Terveystalvet

Toimintavuonna 2017 terveystalveluiden vastuualueella perustettiin terveystalveluiden palvelupäällikön/laatuspäällikön virka sekä työhyvinvointisuunnittelijan ja jalkahoitajan toimet.

Avohoidon uudelleenorganisointi suunniteltiin tilivuonna. Terveystalvemaverkosto toimii uudessa muodossaan täysimääräisesti vuonna 2018. Alahärmän ja Lappajärven terveystalvemilla lääkäreiden vastaanotto toiminta päättyi toimintavuoden aikana. Asiakkaiden tarvitsemat lääkäripalvelut toteutettiin muissa Kuntayhtymän toimipisteissä ja jalkautuvina lääkäripalveluina terveystalvemilla. Etälääkäritoimintaa pilotoitiin joulukuussa 2017 Alahärmän ja Lappajärven terveystalvemilla.

Avosairaanhoidossa kaksi sairaanhoitajaa on suorittanut lääkkeenmääräämiskoulutuksen. Kouluttamisella pyritään laajentamaan päivystävän sairaanhoitajan vastaanottoa.

Suun terveystalvehuollossa otettiin syksyllä käyttöön tekstiviestimistö varatusta ajasta ja sen ansiosta peruuttamattomien käyntien määrä väheni 25 %.

Sosiaalipalvelut

Lasten ja perheiden sosiaalityössä on vuonna 2017 tuettu lapsiperheitä sekä sosiaalihuoltolain että lastensuojelulain mukaisten palveluiden ja tukitoimien avulla. Toimintaa ohjaa sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukainen tavoite vahvistaa peruspalveluja ja vähentää sitä kautta korjaavien toimenpiteiden tarvetta. Ennakoivaan- ja avohuoltopainotteiseen työskentelyyn panostamisesta huolimatta lastensuojelun perhe- ja laitoshoidon kustannukset ylittivät vuonna 2017.

Lasten ja perheiden sosiaali- ja perhetyön tavoitteena oli lasten ja perheiden tuen tarpeen arvioimiseen liittyvien yhteydenottojen ja lastensuojeluilmoitusten nopea käsittely. Tavoitetason todentavaksi mittariksi oli asetettu käsittelyn toteutuminen seitsemässä arkipäivässä ja palvelutarpeen arvioinnin toteutuminen kolmen kuukauden kuluessa. **Toimintakertomuksen mukaan määräaikoihin (7 pv/3 kk) ei ole päästy. Toimintakertomuksessa viitattiin riittämättömiin henkilöstöresursseihin. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että lain vaatimista määrärajoista pidetään kiinni lasten ja perheiden sosiaali- ja perhetyössä.**

Vammaispalvelujen menot ylittivät vuonna 2017. Ylitys koskee lähinnä kuljetuspalveluita ja henkilökohtaista apua. **Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota sosiaalipalvelujen menojen jatkuvaan kasvuun. On tärkeää, että talousarvioon budjetoidaan toiminnan vaatimat määrärahat. Lautakunta suosittelee kehittämään talousarvion systemaattista seurantaa, jotta talouden ohjaaminen on ennustettavampaa, eikä lisätalousarvio-menettelyihin jouduta turvautumaan.**

Ikäihmisten palvelut

Kuntayhtymän ikäihmisten palvelualueeseen kuuluvat seuraavat palveluyksiköt: toimintakykyä ja elämänhallintaa tukevat palvelut, kotihoito ja asumispalvelut.

Tilivuonna palvelurakenne muuttui, kun Voltin palvelukoti suljettiin. Tehostetun palveluasumisen paikat vähentyivät (11 paikkaa). Voltissa olleet vuorohoidettavat siirrettiin muihin yksiköihin, mm Kaupinkotiin. Voltissa olleet kuusi pitkäaikaisasukasta sijoitettiin omiin yksiköihin, neljä heistä meni Kaupinkotiin ylipaikalle. Ylipaikat saatiin purettua kolmessa kuukaudessa. Marraskuusta alkaen Kaupinkotiin on lisätty kaksi vuorohoitopaikkaa, koska vuorohoitopaikkojen tarve on lisääntynyt.

Ulkoilemassa käytiin vaihtelevasti, osassa yksiköistä säännöllisesti. Joka tapauksessa palvelun piirissä olevat pääsivät ulos vähintään kerran viikossa.

Yhtenä toimintavuoden tavoitteena oli, että ikääntynyt voi asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Kotihoidon suoritemäärät ovatkin nousseet tilivuonna. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että jokaisen asiakkaan osalta turvataan riittävä palveluaika ja laadukas hoito.**

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että henkilöstön hyvinvoinnista pidetään kiinni, kun ikäihmisten hoidon painopistettä siirretään kotihoidon suuntaan.

4. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Kuntayhtymän tilikauden tulos osoittaa ylijäämää 15 875,22 euroa. Kuntien maksuosuudet kasvoivat edellisvuodesta 1,8 milj. eurolla ja kuntaosuuksien talousarvion toteutumaprosentti oli 99,7. Kuntayhtymän toimintakulut olivat vuonna 2017 yhteensä 91 miljoonaa euroa alittaen talousarviossa arvioidun 0,2 milj. eurolla ja toimintatuotot ilman kuntien maksuosuuksia alittivat arvioidun 48 tuhannella eurolla. Vuonna 2017 erikoissairaanhoidon kulut myös Evijärven osalta, 3,5 miljoonaa euroa, sisältyvät kuntayhtymän lukuihin. Kun tämä luku eliminoidaan, jotta päästää vertailukelpoiseihin lukuihin, voidaan todeta, että kuntien maksuosuudet laskivat 1,8 miljoonaa euroa.

Sosiaalipalvelujen nettokustannukset ylittivät kokonaisuutena muutetun talousarvion 0,6 milj. eurolla. Sosiaalipalvelujen maksuosuuksien ylitys johtuu toimintakertomuksen mukaan vammaispalvelun ennakoitua suuremmista kuluista.

Vuonna 2017 asiakaspalveluiden ostot olivat 39,8 miljoonaa euroa, talousarvion toteutumaprosentti oli 103,2 ja kasvua edellisvuodesta 1,2 miljoonaa euroa/3,2 prosenttia. Suurinta kasvu oli erikoissairaanhoidon palveluissa, jossa kustannukset nousivat edellisvuodesta 3,8 miljoonaa euroa. Kun tästä luvusta eliminoidaan Evijärven erikoissairaanhoidon osuus 3,5 miljoonaa euroa, erikoissairaanhoidon palvelujen ostojen voidaan todeta nousseen 0,3 miljoonaa euroa edellisvuodesta.

Muiden palveluiden ostot kasvoivat edellisvuodesta 5,2 prosenttia ollen 8,5 miljoonaa euroa ja talousarvion toteutumaprosentti oli 97,4. Muiden palveluiden ostoissa suurimmat nousut kustannuksiin olivat lääkäripalvelujen ostoissa, jotka kasvoivat edellisvuodesta 0,5 miljoonaa euroa. Talousarviossa lääkäripalvelujen ostoihin oli varauduttu vielä lopullista toteumaakin suurempiin kustannuksiin.

Seuraavassa taulukossa on esitetty jäsenkuntien maksuosuuksien kehitys vuodesta 2010:

milj. euroa	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Evijärvi	6,1	5,9	6,6	6,6	6,6	6,5	6,5	6,4
Evijärvi esh								3,5
Evijärvi	6,1	5,9	6,6	6,6	6,6	6,5	6,5	9,9
Kauhava	31,8	36,8	39,4	41	39,6	36,8	38,5	36,7
Kauhava esh	17,0	18,9	18,8	20,4	21,3	21,1	22	21,9
Kauhava yht.	34,5	55,7	58,2	61,4	60,9	57,9	60,5	58,6
Lappajärvi	6,7	7,3	8,2	8,5	8,5	7,8	7,9	7,8
Lappajärvi esh	3,7	4,1	4,3	4,1	4,2	4,1	4,1	4,5
Lappajärvi yht.	10,4	11,4	12,5	12,6	12,7	11,9	12	12,3
Yhteensä	68	78,2	78	81,2	80,6	76,4	79	80,8

Maksuosuuksien vertailussa täytyy huomioida, että Evijärven osalta sairaanhoitopiirin laskutus on siirtynyt kuntayhtymä Kaksineuvoisen kautta tapahtuvaksi vasta vuonna 2017.

Lukuja tarkasteltaessa tulee huomioida sairaanhoitopiirin laskuttamat erät ja se, että varhaiskasvatus siirtyi pois Kaksineuvoisesta kuntien huolehdittavaksi 1.8.2014. Tar kastuslautakunta pitää positiivisena, että oman toiminnan osalta kustannukset laskivat 0,8 miljoonaa euroa ja palasivat vuoden 2015 tasolle.

5. Investoinnit

Kuntayhtymän kokonaisinvestoinnit olivat 140,5 tuhatta euroa. Talousarviossa investointeihin oli varauduttu 470,5 tuhannella eurolla ja investointien talousarvion toteutuma oli siten 29,9 %.

6. Tulevaisuuden näkymät

Kuntayhtymän vuotta 2017 kehysti jälleen valtakunnallisen soteuudistuksen käynnistämisen valmistelu. Henkilökuntaan valmistelun vaikutukset heijastuivat mm. sillä tavalla, että useat viranhaltijat osallistuivat maakunnallisten valmistelutyöryhmien toimintaan. Valmistelutyö on pois henkilökunnan kuntayhtymää palvelevasta työajasta, mutta toisaalta vaikuttamisen kannalta nyt on oikea hetki olla mukana valmistelemissä ryhmissä. Kuntayhtymän tai ylipäättään alueen julkisten sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisen muotoutuminen tulevaisuudessa on osittain hämärän peitossa, koska maakunnalliset ratkaisut ovat auki. Toimintaympäristö näyttäisi pysyvän muutoin ennallaan – alueen väestön rakennetta leimaa kaupungistuminen ja ikääntyneiden määrä on suhteellisen suuri.

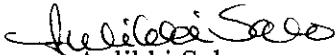
Lappajärven kunnanvaltuusto on päättänyt irtautua Kuntayhtymä Kaksineuvoisesta 1.1.2019 alkaen. Irtautuminen on valitettavaa, koska siitä aiheutuu ylimääräistä työtä toimintojen uudelleenjärjestämiseksi. Jäsenkuntien valtuuston tahtoa noudatetaan tässäkin asiassa. Kauhavan kaupungin sote-keskuksen hankesuunnitelmaa sekä rahoitus- ja rakentamisratkaisua odotetaan valtuuston käsiteltäväksi ja hyväksyttäväksi kesäkuuhun 2018 mennessä.

7. Yhteenveto

Tarkastuslautakunta toteaa tyytyväisenä, että oman toiminnan kustannukset ovat laskeneet tilivuoden 2017 aikana. Positiivista kustannuskehitystä varjostavat kasvaneet sairauspoissaolot ja huolet henkilöstön jaksamisesta. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kuntayhtymän kehittämistä jatketaan kestäväällä tavalla, huolehtien henkilöstön jaksamisesta, mutta samalla pitäen kustannuskehityksen suotuisana.**

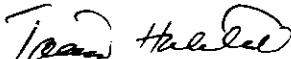
Tarkastuslautakunta esittää tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille tilivuodelta 2017.

Kauhavalla 16. toukokuuta 2018

Aulikki Salo
puheenjohtaja

Lauri Koivukangas
varapuheenjohtaja

Kari-Veli Mäkelä
varajäsen

Taina Huhtala
Jäsen

Jan-Erik Sandvik
jäsen

Heli Saari
jäsen

Seija Autio
jäsen

Jari Hernesniemi
jäsen